

OBSAH

O AUTORECH	11
PŘEDMLUVA	13
PETR RUMPEL	
ÚVOD DO TERMINOLOGIE A ZÁKLADNÍCH KONCEPTŮ EVROPSKÉ INTEGRACE	15
1 ÚVOD.....	15
2 ZÁKLADNÍ TEZE A TERMINOLOGIE.....	15
3 CÍLE INTEGRACE.....	17
4 PŘÍČINY EVROPSKÉ INTEGRACE.....	17
5 NÁSTROJE EVROPSKÉ INTEGRACE.....	18
6 STUPNĚ POLITICKÉ INTEGRACE.....	18
7 STUPNĚ EKONOMICKÉ INTEGRACE.....	20
8 FORMY KOMUNIKACE.....	21
9 TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K EVROPSKÉ INTEGRACI.....	22
10 TERMINOLOGIE V PRAXI.....	24
10.1 <i>Evropská unie (EU)</i>	25
10.2 <i>Evropská Společenství</i>	27
PETR RUMPEL	
HISTORIE EVROPSKÉ INTEGRACE	29
1 ÚVOD.....	29
2 PREHISTORIE EVROPSKÉ INTEGRACE.....	29
3 OBDOBÍ PO 1. SVĚTOVÉ VÁLCE A 2. SVĚTOVÁ VÁLKA.....	30
4 POVÁLEČNÉ OBDOBÍ 1945 – 1949.....	31
5 ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ UHLÍ A OCELI V ŠIRŠÍCH SOUVISLOSTECH.....	32
6 ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO SPOLEČENSTVÍ A EURATOMU A DALŠÍ VÝVOJ.....	33
7 PRVNÍ ROZŠÍŘENÍ SPOLEČENSTVÍ 1973.....	35
8 PŘÍMÉ VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU, DEKLARACE DEMOKRACIE A ZÁKLADNÍCH PRÁV.....	35
9 VÝVOJ DO ROKU 1995.....	36
9.1 <i>Vystoupení Grónska z Evropského společenství v roce 1985</i>	36
9.2 <i>Dokončení vnitřního trhu do roku 1992</i>	36
9.3 <i>Jednotný evropský akt – 1987</i>	36
9.4 <i>Schengenská smlouva</i>	36
9.5 <i>Smlouva zakládající Evropskou unii – Maastrichtská smlouva</i>	37
9.6 <i>Evropský hospodářský prostor – 1992/1994</i>	38
10 PŘISTOUPENÍ RAKOUSKA, FINSKA A ŠVÉDSKA – 1995.....	39
11 AMSTERDAMSKÁ SMLOUVA.....	39
12 SMLOUVA Z NICE.....	40
13 VÝCHODNÍ ROZŠÍŘENÍ – 2004.....	41
PETR WILAM, PETR ŽUFAN	
ZÁKLADNÍ SOCIOEKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY EVROPSKÉ UNIE	43
1 ÚVOD.....	43
2 DEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY.....	45
3 EKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY.....	48
PETR RUMPEL	
INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE	57
1 ÚVOD.....	57
2 EVROPSKÁ KOMISE (EUROPEAN COMMISSION).....	57
3 EVROPSKÝ PARLAMENT (EUROPEAN PARLIAMENT).....	60
3.1 <i>Historie a vývoj</i>	60
3.2 <i>Sídlo, složení a vnitřní struktura Evropského parlamentu</i>	60
3.3 <i>Kompetence, funkce, úkoly EP</i>	61
4 RADA EU (COUNCIL OF EU).....	62
4.1 <i>Sídlo a vnitřní organizace Rady EU</i>	62
4.2 <i>Funkce Rady EU, rozhodovací procedury</i>	63
5 EVROPSKÁ RADA (EUROPEAN COUNCIL).....	64
6 EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR (EUROPEAN COURT OF JUSTICE).....	64

6.1 Složení Evropského soudního dvora	65
7 EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR (EUROPEAN COURT OF AUDITORS)	65
8 HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR (ECOSOC – ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE)	66
8.1 Složení Hospodářského a sociálního výboru	66
8.2 Funkce a význam ECOSOC	67
9 VÝBOR REGIONŮ (THE COMMITTEE OF THE REGIONS)	67
9.1 Složení Výboru regionů	68
9.2 Funkce výboru regionů	68
10 EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA (EIB – EUROPEAN INVESTMENT BANK)	68
MONIKA ŠUMBEROVÁ	
EVROPSKÉ PRÁVO	71
1 ÚVOD DO PRÁVA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ	71
1.1 Evropská unie a Evropská společenství	71
1.2 Co je to právo ES?	72
2 STRUKTURA PRÁVA ES	72
2.1 Primární prameny práva ES	72
2.2 Sekundární prameny práva ES	73
2.2.1 Nařízení	74
2.2.2 Směrnice	74
2.2.3 Rozhodnutí	75
2.2.4 Stanoviska a doporučení	76
2.3 Další prameny práva	76
3 CHARAKTER PRÁVA ES	77
3.1 Zásada přednosti práva ES	77
3.2 Zásada bezprostředního účinku	78
4 VZTAH PRÁVA ES K PRÁVU MEZINÁRODNÍMU A VNITROSTÁTNÍMU	79
5 VZTAH PRÁVA ES A NÁRODNÍHO PRÁVA ČLENSKÝCH ZEMÍ EU	80
5.1 Velká Británie	81
5.2 Irsko	81
5.3 Německo	81
6 PRÁVO ES A ČESKÝ PRÁVNÍ ŘÁD	82
6.1 Evropská dohoda	82
6.2 Ústava a ústavní zákony	84
6.3 Smlouva o přistoupení	86
6.3.1 Charakteristika Smlouvy o přistoupení	87
6.3.2 Možnost odstoupení ČR od Smlouvy o přistoupení	88
TADEUSZ SIWEK	
ROZŠÍŘOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE	91
1 ÚVOD	91
2 PRVNÍ ROZŠÍŘENÍ EVROPSKÉ UNIE V ROCE 1973	93
3 DRUHÉ A TŘETÍ ROZŠÍŘENÍ V LETECH 1981–1986	94
4 ROZŠÍŘENÍ BEZ POŘADOVÉHO ČÍSLA	95
5 ČTVRTÉ ROZŠÍŘENÍ V ROCE 1995	95
6 PÁTÉ ROZŠÍŘENÍ V ROCE 2004	96
7 ŠESTÉ ROZŠÍŘENÍ EU V ROCE 2007	100
8 MIMOEVROPSKÉ ZEMĚ V EVROPSKÉ UNII	100
9 ORGÁNY EVROPSKÉ UNIE, KTERÉ SE ZABÝVAJÍ DALŠÍM ROZŠÍŘENÍM	101
10 DALŠÍ POTENCIÁLNÍ ČLENOVÉ	101
PETR RUMPEL	
POLITIKA EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI EU	105
1 ÚVOD	105
1.1 Základní pojmy k politice ekonomické a sociální soudržnosti	106
1.2 Statistické členění členských zemí EU na NUTS	107
1.3 Institucionální zajištění realizace PESS EU	108
2 PŘÍČINY EXISTENCE PESS EU	108
3 LEGISLATIVNÍ RÁMCE PESS EU	110
3.1 Strategické obecné zásady soudržnosti (Community Strategy Guidelines) pro programovací období 2007–2013	111

4 ETAPY VÝVOJE POLITIKY EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI.....	112
5 FINANCOVÁNÍ PESS, STRUKTURÁLNÍ FONDY A FOND KOHEZE	119
5.1 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) 2007 – 2013	120
5.2 Evropský sociální fond (ESF)	121
5.3 Fond koheze (KF).....	122
6 PRINCIPY POLITIKY EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI	123
7 AKTUÁLNÍ STAV IMPLEMENTACE PESS EU V ČR	126
8 ZÁVĚR.....	127

PETR ŽUFAN

SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE..... 129

1 ÚVOD	129
2 HISTORICKÉ ASPEKTY	129
3 ŘÍMSKÁ SMLOUVA A CÍLE SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	130
4 PRINCIPY A NÁSTROJE SZP	133
5 DŮSLEDKY A REFORMY SZP	136

PETR WILAM

PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE..... 141

1 ÚVOD	141
2 HRANICE A POHRANIČÍ	141
3 HISTORIE PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	143
4 FILOSOFIE PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE.....	146
5 PRINCIPY SPOLUPRÁCE	146
5.1 Partnerství a subsidiarita	146
5.2 Přešhraniční "koncepce" nebo strategie.....	147
6 PRÁVNÍ NÁSTROJE PRO PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCI	147
6.1 Multilaterální smlouvy	148
6.2 Bilaterální a trilaterální smlouvy.....	148
6.3 Dohody na regionální a místní úrovni.....	149
7 HLAVNÍ INICIATIVY A PROGRAMY NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE	149
7.1 Iniciativa Phare CBC	151
7.2 Phare CREDO	151
7.3 Tacis CBC.....	152
7.4 CARDS.....	152
7.5 MEDA.....	152
7.6 LACE	152
8 ETAPY PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE A VHODNÉ STRUKTURY.....	152

VLADIMÍR BAAR

VNĚJŠÍ VZTAHY EVROPSKÉ UNIE..... 157

1 ÚVOD.....	157
2 VZTAHY EU S BLÍZKÝM GEOGRAFICKÝM ZÁZEMÍM.....	160
2.1 Středomořská oblast	160
2.2 Postsovětský prostor.....	162
3 VZTAHY EU S AMERICKÝMI STÁTY	163
3.1 Anglosaská Amerika	164
3.2 Latinská Amerika	165
4 VZTAHY EU S ASIJSKÝMI STÁTY	166
4.1 Pacifická Asie	167
4.2 Indoocéanská Asie	169
5 VZTAHY EU S AFRICKÝMI, KARIBSKÝMI A PACIFICKÝMI STÁTY	170
5.1 Afrika	172
5.2 Karibská oblast.....	174
5.3 Pacifická oblast	175
6 ZÁVĚR.....	176

JIRÍ ŠURMAN, MONIKA ŠUMBEROVÁ	
EVROPSKÁ BEZPEČNOSTNÍ A OBRANÁ POLITIKA V RÁMCI	
SPOLEČNÉ ZAHRAŇIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY EU	179
1 SHRNUŤÍ VÝVOJE EVROPSKÉ INTEGRACE V POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ OBLASTI.....	179
2 BUDOVNÍ EVROPSKÝCH KAPACIT A ORGÁNŮ SZBP/EBOP	180
3 PŘEKÁŽKY V ROZVOJI EVROPSKÝCH KAPACIT	183
4 EVROPSKÁ BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE.....	183
5 MISE VEDENÉ POD HLAVIČKOU EBOP.....	184
6 EFEKTIVITA EBOP A JEJÍ PROBLEMATICKÉ BODY	186
7 ZAPOJENÍ ČR DO SZBP/EBOP.....	188
MILAN VOŠTA	
EVROPSKÝ DOPRAVNÍ SYSTÉM: TRANSEVROPSKÉ DOPRAVNÍ SÍTĚ.....	191
1 ÚVOD	191
2 SPOLEČNÁ DOPRAVNÍ POLITIKA EU.....	192
3 TRANSEVROPSKÉ SÍTĚ (TENS)	193
4 TRANSEVROPSKÉ DOPRAVNÍ SÍTĚ (TEN-T)	194
5 FINANCOVÁNÍ A VÝZNAM TEN-T.....	197
VLADIMÍR BAAR, MARTIN KOVÁŘ	
GEOKULTURNÍ, GEOPOLITICKÉ A GEOEKONOMICKÉ	
ASPEKTY EVROPSKÉ INTEGRACE	201
1 ÚVOD	201
2 GEOKULTURNÍ ASPEKTY.....	202
2.1 Náboženská struktura evropské populace	202
2.2 Jazyková diferenciacie evropské populace.....	207
3 GEOPOLITICKÉ ASPEKTY	209
3.1 Postrámská etnopolitická diverzifikace	209
3.2 Geografické objevy a kolonizace	210
3.3 Revoluce a kapitalismus.....	211
3.4 Soupeření a války.....	213
3.5 Spolupráce a mír	219
4 GEOEKONOMICKÉ ASPEKTY.....	222
4.1 Kořeny ekonomické prosperity	222
4.2 Integrovační procesy.....	223
5 SHRNUŤÍ.....	226
DALŠÍ BIBLIOGRAFIE PODLE KAPITOL	231
PŘÍLOHA Č. 1 ÚZEMNÍ STATISTICKÉ JEDNOTKY NUTS 2 STÁTŮ EVROPSKÉ UNIE	239
PŘÍLOHA Č. 2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O STÁTECH EU (2004).....	245
PŘÍLOHA Č. 3 STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V REGIONECH NUTS II (2004)	247
PŘÍLOHA Č. 4 PROJEKTY TRANSEVROPSKÝCH DOPRAVNÍCH SÍTÍ.....	251
JMENNÝ REJSTŘÍK.....	257
PŘEDMĚTOVÝ REJSTŘÍK.....	259

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1: ETAPY ROZŠÍŘOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE	44
OBRÁZEK 2: HUSTOTA OBYVATEL V REGIONECH NUTS 2 STÁTŮ EU (2004).....	48
OBRÁZEK 3: HDP NA 1 OBYVATELE V REGIONECH NUTS 2 EU (2004).....	49
OBRÁZEK 4: NEZAMĚSTNANOST V REGIONECH NUTS 2 EU (2004).....	53
OBRÁZEK 5: ZAMĚSTNANOST V EKONOMICKÝCH SEKTORECH STÁTŮ EU (2004).....	54
OBRÁZEK 6: CÍLE PESS 2007 – 2013.....	116
OBRÁZEK 7: KOHEZNÍ A OSTATNÍ STÁTY EU	124

SEZNAM TABULEK

TAB. Č. 1: VÝVOJ POČTU OBYVATEL EU V LETECH 1997 - 2004 (V MIL.)	45
TAB. Č. 2: CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK POČTU OBYVATEL EU V LETECH 1997 – 2004 (V MIL.).....	45
TAB. Č. 3: CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK POČTU OBYVATEL VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU 1997 – 2004 (V TIS.).....	45
TAB. Č. 4: PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU ZA OBDOBÍ 1997 – 2004 (V TIS.).....	46
TAB. Č. 5: MIGRAČNÍ SALDO EU 1996 – 2003 (V TIS.).....	46
TAB. Č. 6: NEJVÍCE A NEJMÉNĚ ZALIDNĚNÉ REGIONY NUTS 2 V EU (2004)	47
TAB. Č. 7: CELKOVÝ HDP VE VYBRANÝCH ZEMÍCH (2003).....	50
TAB. Č. 8: NEJSILNĚJŠÍ A NEJSLABŠÍ REGIONY EU 25 PODLE HDP NA JEDNOHO OBYVATELE ZA ROK 2003 V % ...	50
TAB. Č. 9: PODÍL HOSPODÁŘSKÝCH SEKTORŮ V ZEMÍCH EU NA TVORBĚ HDP A NA ZAMĚSTNANOSTI (2003).....	51
TAB. Č. 10: REGIONY NUTS 2 EU S NEJNIŽŠÍ A NEJVYŠŠÍ MÍROU NEZAMĚSTNANOSTI (2004)	52
TAB. Č. 11: GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ (DG) A SPECIÁLNÍ SLUŽBY KOMISE	59
TAB. Č. 12: POČET VÁŽENÝCH HLASŮ JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ EU.....	64
TAB. Č. 13: POČET ČLENŮ ECOSOC	67
TAB. Č. 14: ZPŮSOB VÁŽENÍ HLASŮ 15 ČLENŮ EVROPSKÉ UNIE STANOVENÝ SMLOUVOU V MAASTRICHTU.....	97
TAB. Č. 15: ZPŮSOB VÁŽENÍ HLASŮ ČLENSKÝCH ZEMÍ STANOVENÝCH SMLOUVOU V NICE (2000).....	97
TAB. Č. 16: DATA PRŮBĚHU PROCESU PŘISTUPOVÁNÍ POSLEDNÍCH 10 ČLENSKÝCH ZEMÍ EU	100
TAB. Č. 17: SROVNÁNÍ CÍLŮ A NÁSTROJŮ POLITIKY SOUDRŽNOSTI 2000 – 2006 A 2007 – 2013	119
TAB. Č. 18: DYNAMIKA NÁKLADNÍ A OSOBNÍ DOPRAVY V EU 25 V OBDOBÍ 1995 – 2004 (V %).....	191